

PM

Möjligheter och utmaningar med CSRD

Utarbetad av:

Agnes Isaksson, Anthesis

Granskad av:

Agneta Persson, Anthesis

Göteborg, 2023-12-13

INNEHÅLL

1	INLEDNING	1
1.1	BAKGRUND	1
1.2	SYFTE	1
1.3	METOD	1
2	CSR D	2
2.1	ESRS	3
2.2	DUBBEL VÄSENTLIGHETSANALYS	4
3	UTMANINGAR	5
4	MÖJLIGHETER	5
5	HUR KAN FÖRETAG FÖRBEREDA SIG INFÖR CSR D- RAPPORTERINGEN	6
6	FÖRSLAG TILL FORTSATT ARBETE	7
7	REFERENSER	8

1 Inledning

1.1 Bakgrund

Det är många nya och kommande direktiv och förordningar som är aktuella för småhussektorn. Ett av dessa är CSRD (Corporate Sustainability Reporting Directive) som är ett nytt EU-direktiv för företags hållbarhetsrapportering som ska ersätta det befintliga direktivet NFRD (Non-Financial Reporting Directive). Direktivet är tänkt att öka standardiseringen, kvaliteten, tillgången och jämförbarheten av företags hållbarhetsarbete. CSRD ställer omfattande krav på hållbarhetsinformationen som företag ska redovisa, med syfte att säkerställa att investerare och andra intressenter har tillräckligt med information för att bedöma företags påverkan på människor och miljö (EU-kommissionen, 2023a). Informationen ska även förenkla för investerare att kunna utvärdera finansiella risker och möjligheter som uppstår till följd av företags hållbarhetspåverkan.

En av de förändringar som införandet av CSRD medför är att det kommer att vara obligatoriskt för många fler företag att hållbarhetsrapportera än vad som var fallet tidigare. Den rapporterade informationen ska även granskas av en oberoende tredjepartsrevisor, vilket är ett nytt krav (Europaparlamentet & Europeiska unionens råd, 2022). Implementeringen av CSRD sker stegvis, och de första företagen som omfattas kommer att börja rapportera år 2025 med information från räkenskapsår 2024 (EU-kommissionen, 2023a). Företag som omfattas av CSRD rapporterar enligt standarderna ESRS (European Sustainability Reporting Standards) som är utvecklade av EFRAG (European Financial Reporting Advisory Group), en oberoende organisation som samarbetar med EU och stödjer utvecklingen av europeiska redovisningsstandarder. ESRS innehåller krav på vilken hållbarhetsinformation företag ska rapportera och syftar till att standardisera rapporteringsprocessen.

Den hållbarhetsinformation som företag ska redovisa är baserad på ESG-faktorer (Environmental Social Governance) och omfattar miljömässiga och sociala aspekter samt företagsstyrning. Rapporteringen inkluderar bland annat information om företags affärsmodell, strategi, hållbarhetsmål, nyckeltal och policys. I samband med CSRD-rapporteringen ska företag enligt lagkrav genomföra en dubbel väsentlighetsanalys där verksamhetens påverkan, risker och möjligheter identifieras i företagets värdekedja.

1.2 Syfte

Syftet med denna PM är att undersöka hur CSRD påverkar företag i småhussektorn. Möjligheter och utmaningar med CSRD identifieras för att ge en bild över hur företags påverkas av den nya lagstiftningen. Slutligen ges förslag på hur företag kan arbeta för att förbereda sig inför den kommande CSRD-rapporteringen.

1.3 Metod

En litteraturstudie har genomförts där information om CSRD, ESRS och dubbel väsentlighetsanalys har samlats in. Informationen är till största delen hämtat från lagstiftningsdokument och övriga dokument från EU-kommissionen och EFRAG. Vidare har intervjuer genomförts med:

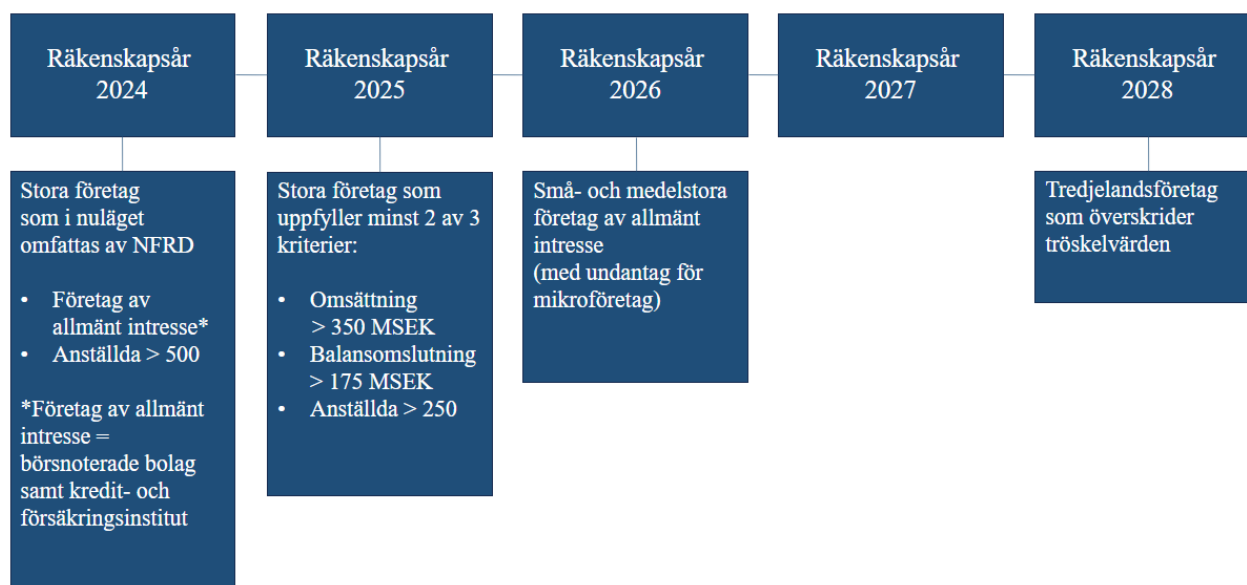
- Linda Lagerström, hållbarhetsspecialist på TMF
- David Ulinder, teknik- och hållbarhetschef på Götenehus
- Erik Jäderbrink, projektledare inom produktutveckling på Fiskarhedenvillan

- Sven-Ove Östberg, senior fönsterrådgivare på Svenska fönster
- Anders Carlsson, hållbarhetschef på Derome

Intervjuerna genomfördes med syfte att få en djupare förståelse av vilka utmaningar och möjligheter som CSRD skapar för företag, samt hur företag kan arbeta för att förbereda sig inför kommande CSRD-rapportering.

2 CSRD

Implementeringen av CSRD sker i flera steg, där de första företagen som omfattas kommer att rapportera enligt direktivet för första gången 2025 med information från räkenskapsår 2024. I Figur 1 visas vilka typer av företag som omfattas av CSRD, och vilka år som dessa ska rapportera för första gången. Implementeringen av CSRD kommer att leda till att många fler företag ska hållbarhetsrapportera. I dagsläget omfattas ca 11 700 företag i EU av hållbarhetsrapporteringskraven i NFRD, medan CSRD kommer att omfatta cirka 50 000 företag (Europaparlamentet, 2022). Små- och medelstora börsnoterade företag som ska rapportera enligt CSRD för första gången räkenskapsår 2026 kan vid behov söka uppskov till räkenskapsår 2028. Små- och medelstora företag som inte är börsnoterade omfattas inte av CSRD, och behöver därmed inte rapportera enligt direktivet. Denna typ av företag kan ändå komma att påverkas indirekt av CSRD genom att kunder eller leverantörer efterfrågar information, exempelvis klimatberäkningar.

Figur 1. Tidslinje över när CSRD-rapporteringen träder i kraft för olika sorters företag.

Den hållbarhetsinformation som ska rapporteras enligt CSRD ska presenteras i det aktuella företagets förvaltningsberättelse. CSRD ställer endast krav på transparens, inte att företag ska uppnå en viss nivå av hållbarhet. Kraven på vilken information som ska rapporteras finns i standarderna ESRS. Rapporteringskraven utgår från befintliga ramverk och standarder för hållbarhetsrapportering, exempelvis GRI (Global Reporting Initiative) och TCFD (Task Force on Climate-Related Financial Disclosures) samt är i linje med EU-lagstiftning såsom SFDR (Sustainable Finance Disclosure Regulation) och EU Taxonomin. För att säkerställa kompatibilitet mellan EU:s standarder och globala standarder har ESRS tagits fram genom diskussioner med ISSB (International Sustainability Standards

Board) (EU-kommissionen, 2023b). Anledningen till detta är att förhindra dubbelrapportering för företag.

2.1 ESRS

ESRS är utvecklat för att företag ska kommunicera och styra sitt hållbarhetsarbete på ett mer effektivt och standardiserat sätt. ESRS består av 12 sektoragnostiska¹ standarder som tillsammans innehåller över 1 000 datapunkter (EU-kommissionen, 2023c). Standarderna är listade i Tabell 1. De 12 standarderna består av två tvärgående standarder som innehåller generella krav och upplysningar samt tio ämnesstandarder som är uppdelade i ESG-kategorier. Till dessa standarder kommer det tillkomma sektorspecifika standarder innehållandes redovisningskrav för olika sektorer, som för tillfället är under utveckling.

Tabell 1: ESRS standarder.

ESRS 1 Generella krav
ESRS 2 Generella upplysningar
ESRS E1 Klimatförändring
ESRS E2 Förorening
ESRS E3 Vatten och marina resurser
ESRS E4 Biodiversitet och ekosystem
ESRS E5 Resursanvändning och cirkulär ekonomi
ESRS S1 Egen arbetskraft
ESRS S2 Arbetskraft i värdekedjan
ESRS S3 Påverkade samhällen
ESRS S4 Konsumenter och slutanvändare
ESRS G1 Ansvarsfullt företagande

De tvärgående standarderna ESRS 1 och ESRS 2 är obligatoriska för alla företag att rapportera enligt. ESRS 1 beskriver hur rapporteringen ska genomföras och presenteras. Hållbarhetsinformationen som redovisas ska baseras på en dubbel väsentlighetsanalys där hela företagets värdekedja ska analyseras. ESRS uppmanar till att det ska finnas en process för hållbarhets-due diligence, vilket är en pågående process relaterad till företagets strategi, affärsmodell, aktiviteter, affärsrelationer och företagsstyrning. Processen omfattar att företaget identifierar, förebygger, minskar och redovisar faktisk och potentiell negativ påverkan på miljön och människor som är kopplad till verksamheten (EU-kommissionen, 2023c). Arbetssättet för hållbarhets-due diligence definieras i FN:s riktlinjer för företag och mänskliga rättigheter samt OECD:s riktlinjer för multinationella företag.

ESRS 2 innehåller generella upplysningar som ska redovisas enligt CSRD. Det ska finnas beskrivningar av styrningsstruktur och ledningsprocesser samt hur företagets strategi och affärsmodell relaterar till väsentliga hållbarhetsämnen. Rapporteringen ska även innehålla policys och strategier för

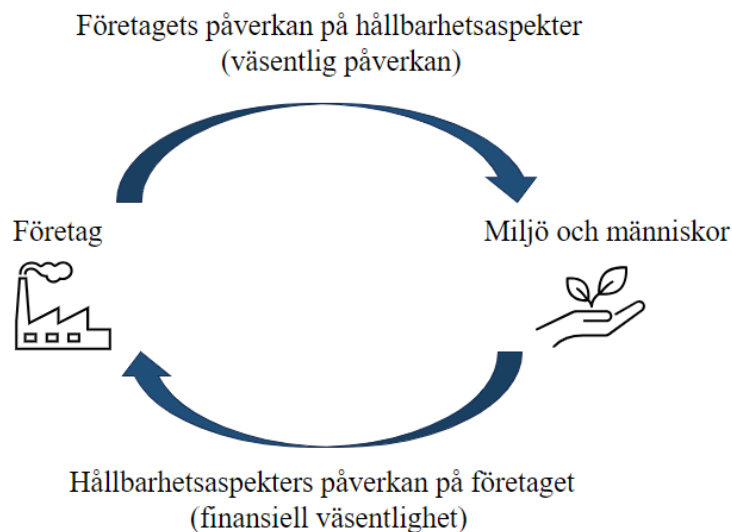
¹ Standarder som företag inom alla sektorer ska rapportera enligt.

att identifiera, utvärdera och hantera väsentliga hållbarhetsämnen samt mål och mätvärden kopplade till hållbarhet.

Av de 10 ämnesstandarderna ska företag endast rapportera information som är väsentlig för deras verksamhet, och kan utelämnas information som inte är relevant. Vilka datapunkter under ämnesstandarderna som ett företag ska rapportera enligt avgörs i den dubbla väsentlighetsanalysen där företaget identifierar verksamhetens väsentliga områden.

2.2 Dubbel väsentlighetsanalys

Syftet med en dubbel väsentlighetsanalys är att undersöka vilken påverkan företaget har på miljö och människor samt hur sociala och miljömässiga aspekter påverkar verksamhetens finansiella risker och möjligheter. I Figur 2 visas en schematisk bild över den dubbla väsentlighetsanalysen. Genom att inkludera både väsentlig påverkan och finansiell väsentlighet säkerställs att hållbarhetsrapporteringen blir heltäckande och transparent. I väsentlighetsanalysen identifieras vilka hållbarhetsämnen som är mest väsentliga för verksamheten samt påverkan, risker och möjligheter kopplade till ämnena. Påverkan kan både vara negativ och positiv. Alla ämnen som identifieras som väsentliga ska inkluderas i rapporteringen.

Figur 2: Koncept för dubbel väsentlighetsanalys.

En central del i den dubbla väsentlighetsanalysen är att undersöka intressenters perspektiv. Intressenter är alla vars intressen påverkas eller kan påverkas av ett företags verksamhet, exempelvis anställda, leverantörer och kunder. Hela värdekedjan, både uppströms och nedströms, ingår i väsentlighetsanalysen. Genom dialoger med intressenter är det möjligt att få information kring väsentliga hållbarhetsaspekter. Det ger även kunskap kring hur påverkan, risker och möjligheter ska bedömas och värderas. Identifierad väsentlig påverkan ska enligt ESRS värderas utifrån

allvarlighetsgrad och sannolikhet för att en hållbarhetsrisk uppstår. Allvarlighetsgraden bedöms utifrån skala, omfattning och återställbarhet:

- Skala: Hur allvarlig den negativa påverkan är eller hur fördelaktig den positiva påverkan är.
- Omfattning: Hur utbredd den negativa eller positiva påverkan är.

- Återställbarhet: Om och i vilken utsträckning som negativ påverkan kan åtgärdas, exempelvis möjligheten att återställa miljön till dess ursprungliga tillstånd innan den negativa påverkan.

Identifierad påverkan ska även värderas utifrån tidsperspektiv, där de förväntade tidsramarna för påverkan ska beskrivas. Enligt ESRS sker definitionen utifrån tre tidshorisonter (EU-kommissionen, 2023c):

- Kort sikt: Företagets rapporteringsperiod (vanligtvis 1 år).
- Medellång sikt: 1–5 år.
- Lång sikt: Mer än 5 år.

3 Utmaningar

En av utmaningarna med CSRD är att det är en komplex lagstiftning, Det skapar svårigheter för företag att förstå vilken information som ska redovisas och vad som är tillräckligt för att leva upp till rapporteringskraven. Även om det är ett omfattande regelverk kan företag uppleva en viss otydlighet och att det finns tolkningsutrymme. Utvecklingen av de sektorspecifika standarderna är ännu inte klar och det finns därför osäkerhet kring vilken påverkan införandet av dessa kommer ha på företags rapporteringsprocess.

Att rapportera enligt CSRD är en uppgift som kräver mycket resurser. Exempelvis tar det tid att sätta sig in i vilka krav som lagstiftningen ställer, samla in information, genomföra en dubbel väsentlighetsanalys och ha dialoger med intressenter. Eftersom det är ett omfattande arbete som ska utföras kan företag behöva omorganisera sig och utse en person eller arbetsgrupp med huvudansvar för CSRD. I vissa fall kan företag även behöva anställa ny personal som ansvarar för rapporteringen. En utmaning med CSRD är att rapporteringsprocessen kan skapa nya kostnader och ta resurser från företagets konkreta hållbarhetsarbete.

CSRD-rapporteringen innebär att en stor mängd information behöver samlas in från hela företagets värdekedja. Detta medför utmaningar för företag gällande att identifiera vilken information som ska samlas in samt hur den inhämtade datan ska hanteras och analyseras. För företag som inte har arbetat tidigare med att samla in hållbarhetsinformation i så här stor utsträckning kan det bli en stor omställning. En annan utmaning som kan uppstå är svårigheter att få tillgång till information från leverantörer. Detta är framförallt ett problem för företag som använder sig av ett stort antal leverantörer, har leverantörer som inte har tillgång till fullständiga data eller har leverantörer som är motvilliga till att tillhandahålla information.

En utmaning med att CSRD ställer krav på transparens i värdekedjan är att det kan vara känsligt för vissa företag att offentliggöra vilka leverantörer man använder sig av. I beskrivningen av sin värdekedja kan företag behöva göra avvägningar mellan att vara transparenta och att inte publicera information som kan ses som affärshemligheter. Samtidigt är det viktigt att som företag säkerställa att samtliga krav i CSRD uppfylls och att ingen väsentlig information utelämnas.

4 Möjligheter

CSRD-rapporteringen medför möjligheter för företag att visa att verksamheten tar sitt hållbarhetsarbete på allvar. Att vara transparent med hur företaget arbetar med hållbarhet kan bidra till att skapa förtroende hos intressenter, exempelvis investerare och kunder. Företag som är ambitiösa i sitt hållbarhetsarbete får möjligheter att redovisa sitt arbete, stärka sitt varumärke och positionera sig

gentemot sina konkurrenter. CSRD skapar även möjligheter för företag som inte omfattas av rapporteringsreglerna. Eftersom företag ska samla in information från hela sin värdekedja kan underleverantörer och små- och medelstora företag som inte omfattas av CSRD komma att påverkas av krav på information från kunder eller leverantörer. För dessa företag finns möjligheter att göra sig mer attraktiva genom att tillhandahålla utförlig och relevant information.

En annan möjlighet med CSRD-rapporteringen är att företag kommer kunna få mycket mer kunskap kring den egna verksamhetens hållbarhetsarbete. Den dubbla väsentlighetsanalysen kommer ge ökad medvetenhet kring hur företaget påverkar miljö och människor men även hur hållbarhetsaspekter påverkar företaget. Denna information kan användas för att identifiera möjligheter för att utveckla företagets hållbarhetsarbete och skapa affärsmöjligheter. Att exempelvis arbeta utifrån identifierad påverkan, risker och möjligheter hos företagets anställda kan leda till att företaget blir en mer attraktiv arbetsgivare. Informationen kan även användas för att utveckla cirkulära affärsmodeller, hitta kostnadsbesparingar, öka resurseffektiviteten och optimera verksamhetens processer. Utveckling av företagets hållbarhetsarbete har stora möjligheter att skapa konkurrensfördelar. För investerare innebär det stora risker att investera i företag som inte arbetar med hållbarhet. Att arbeta med att utveckla verksamhetens hållbarhetsarbete kan därför bidra till att investerare ser företaget som en mer attraktiv investering.

Informationen som samlas in i och med rapporteringen av CSRD kan även användas för att utveckla företagets riskidentifiering och riskminimering. Detta är fördelaktigt eftersom minskade risker i verksamheten ofta leder till minskade kostnader för företaget. Identifiering av risker kan leda till att problemområden i verksamheten upptäcks, vilket gör det möjligt att förbättra arbetsprocesser och proaktivt hantera risker. Det bidrar i sin tur att företag kan minimera sin potentiella eller faktiska negativa påverkan. Att ha ett väl utvecklat riskhanteringsarbete kan också göra att investerare ser företaget som en mer förmånlig investering, eftersom investerare vill göra investeringar med så låga risker som möjligt.

Genomförandet av den dubbla väsentlighetsanalysen skapar också möjligheter för företag att ha dialoger med sina intressenter och få förståelse för deras perspektiv på olika hållbarhetsaspekter. Involvering av intressenter i hållbarhetsarbetet kan ge information som kan användas för att utveckla företagets hållbarhetsstrategi så att den ligger i linje med värderingar och prioriteringar som intressenterna har. Dialogerna kan också leda till förtroendebyggande och stärkta affärsrelationer.

5 Hur kan företag förbereda sig inför CSRD-rapporteringen

Ett sätt för företag att förbereda sig inför den kommande CSRD-rapporteringen är att skaffa sig kunskap kring ämnet och sätta sig in i rapporteringskraven. Det är fördelaktigt att påbörja arbetet med rapporteringen i god tid eftersom det är en stor mängd information som ska samlas in. Det är lämpligt att skapa en strategi för hur den dubbla väsentlighetsanalysen ska genomföras samt hur data ska samlas in, organiseras och analyseras. Det kan även vara fördelaktigt att utveckla aktiviteter och rutiner för en standardiserad datainsamlingsprocess.

En bra början är att kartlägga företagets värdekedja och de viktigaste intressenter samt skapa starka kontakter med leverantörer för att enkelt kunna samla in information. Det är även fördelaktigt att tidigt börja med informationsinsamlingen och inhämta information från hela värdekedjan, som exempelvis

klimatdata, miljöpåverkan och sociala hållbarhetsaspekter. Detta gäller även företag som inte behöver rapportera enligt CSRD men som påverkas indirekt av informationskrav från kunder eller leverantörer. För små- och medelstora företag som inte omfattas av CSRD har EFRAG publicerat ett utkast på frivilliga ESRS (rapporteringsstandarder) som kan följas för att uppfylla kundens eller leverantörers efterfrågan på information (EFRAG, 2023).

CSRD är en helt ny lagstiftning och därför är arbetet med rapporteringen en lärandeprocess. Som företag är det viktigt att påbörja informationsinsamlingen, även om det kan vara vissa aspekter som upplevs som otydliga. När informationen börjar att samlas in är det möjligt att skapa förståelse under processens gång för vilken information som är relevant för företaget.

6 Förslag till fortsatt arbete inom BeSmå

Omställningen som de nya kraven i CSRD medför kan skilja sig mycket mellan olika företag. Företag som redan har etablerade rutiner för insamling och rapportering av hållbarhetsinformation är mer förberedda än företag som inte tidigare har arbetat med detta i nämnvärd utsträckning. Många företag befinner sig fortfarande i ett tidigt skede och har precis påbörjat rapporteringsarbetet. För några av medlemmarna i BeSmå ligger huvudarbetet med CSRD på koncernnivå, vilket innebär att medlemsföretagen inte själv ansvarar för rapporteringen av CSRD. Medlemmarna måste dock fortfarande samla in och rapportera in den information som efterfrågas till rapporteringen. CSRD-rapporteringen ger BeSmås medlemmar möjlighet att visa sitt arbete med energieffektiva småhus och stärka sin hållbarhetsprofilering. Detta kan öppna upp för nya affärsmöjligheter.

Av de aktörer som har intervjuats i denna PM är majoriteten intresserade av att lära sig mer om CSRD. Utöver de intervjuade aktörerna har fler kontaktats och svarat att CSRD är ett aktuellt och intressant ämne men att de i dagsläget inte har tillräckligt kunskap för att delta i en intervju. BeSmå skulle kunna arbeta vidare med CSRD i form av kunskapsspridning, exempelvis genom att hålla workshops eller webinarier. De intervjuade aktörerna skulle gärna ta del av information kring dubbel väsentlighetsanalys och få konkreta tips för hur företag kan arbeta med CSRD. Vidare finns ett behov av att skapa samsyn inom branschen för vilken nivå som redovisningen ska ligga på. Eftersom de branschspecifika standarderna ännu inte har publicerats finns en osäkerhet kring hur branschen kommer att påverkas.

7 Referenser

EFRAG, 2023. *[Draft] Voluntary ESRS for non-listed Small and Medium-Sized Enterprises*, Bryssel: EFRAG.

EU-kommissionen, 2023a. *Corporate sustainability reporting*. [Online]
Available at: https://finance.ec.europa.eu/capital-markets-union-and-financial-markets/company-reporting-and-auditing/company-reporting/corporate-sustainability-reporting_en
[Använd 15 11 2023].

EU-kommissionen, 2023b. *The Commission adopts the European Sustainability Reporting Standards*. [Online]
Available at: https://finance.ec.europa.eu/news/commission-adopts-european-sustainability-reporting-standards-2023-07-31_en
[Använd 16 11 2023].

EU-kommissionen, 2023c. *ANNEX to the Commission Delegated Regulation (EU) supplementing Directive 2013/34/EU of the European Parliament and of the Council as regards sustainability reporting standards*, Bryssel: EU-kommissionen.

Europaparlamentet & Europeiska unionens råd, 2022. *Corporate Sustainability Reporting Directive (2022/2464/EU)*, Bryssel: Official Journal of the European Union.

Europaparlamentet, 2022. *Sustainable economy: Parliament adopts new reporting rules for multinationals*. [Online]
Available at: <https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20221107IPR49611/sustainable-economy-parliament-adopts-new-reporting-rules-for-multinationals>
[Använd 15 11 2023].